SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 167. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 2, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 2-го ВЕРЕСНЯ 1994. Ч. 167. РІК CI

Екзекутива УАКР відбула чергові наради

Ню Йорк (Р. Барановський). — Тут в суботу, 6-го серпня, Екзекутива УАКР відбула свої чергові наради. Проводив ними перший заступник голови Іван Олексин. У нарадах взяв участь теж голова Крайової Ради д-р Б. Шебунчак.

Після прийняття порядку денного і протоколу з попередніх нарад, що його прочитав протоколярний секретар О. Труш, звітували члени Екзекутиви.

Кореспонденційний секретар Р. Барановський подав до преси репортаж з нарад Екзекутиви 19-го березня 1994 р., що появився в „Народній Волі", „Українських Вістях" і „Свободі". Зредагував Бюлетень Екзекутиви ч.2. Статтею п. н. „Як діячі УККА інформують громаду" спростував зневажливі інформації голови УККА А. Лозинського про УАКРаду, що появилася в „Народній Волі", „Українських Вістях" і „Нашому Голосі". Вислано привіти: УНСоюзові з нагоди 33-ої Конвенції, Громадському Ювілейному Комітетові для відзначення 50-річчя УГВР, УБСоюзові з нагоди 23-ої Конвенції і Президентові України Л. Кучмі. Вислано протестні листи до Президента ЗСА Б. Клінтона у зв'язку з його заявою, що ЗСА радо вітатимуть з'єднання всіх націй колишнього СССР з Росією на добровільній базі, і до Президента Л. Кучми відносно надання російській мові статусу офіційної мови в Україні.

Євген Стахів звітував про свою поїздку в Україну від 28-го червня до 22-го липня ц.р. В Києві він відвідав Виборче Об'єднання України і передав на виборчу акцію голові Д. Павличкові 12,000 дол., УРП голові Михайлові Гориневі 3,200 дол. і Українській Всесвітній Координаційній Раді голові І. Драчеві 1,500 дол. Відбув наради з колективом редакції газети „Літературна Україна" і передав 1,000 дол. на видавничий фонд. Відбув поїздку до Кривого Рогу, де виступив на зборах Т-ва „Просвіта" і дав на вибори 100 дол., а на зборах гімназії — 100 дол. на освіту. З Кривого Рогу поїхав до Кременчука і взяв участь у Конгресі Національно-Демократичних Сил і передав на вибори 400 дол. Виступав на телевізії і радіо і мав зустріч з активістами та передав на Жіночу Громаду в Молдавії 300 дол., а на радіо 280 дол. Виступав кілька разів через радіо „Україна" в Києві і Львові і дав інтерв'ю, що появилися в газеті „Молодь України" 12-го липня п. н. „Я свідчу вам, бо самовидцем був", у „Вістях з України" 13-го липня п. н. „Народ України вірить у свої сили" і „Високий Замок" 19-го липня п. н. „Не пхатися до влади, але допомагати Україні". Разом від УАКРади передав на виборчу акцію і на допомогу Україні 19,000 дол.

Спільно з УККА зорганізував в Ню Йорку Комітет для відзначення третьої річниці незалежности України, що відбулося 25-го серпня.

Інж. Ю. Іхтіярів звітував про свою поїздку в Україну від 24-го травня до 3-го червня ц.р. Мав зустріч з головою УВКРади І. Драчем і був на першій робочій сесії Конвенції УВКР 27-го травня. Із ЗСА були: д-р В. Баранецький (ККДУ), інж. Ю. Іхтіярів (УАКР), інж. О.Зінкевич і д-р Дж. Мейс, а з Канади: В. Верига (СКУ) і В. Педенко, представники із Західньої діяспори, з Австралії, Бразилії, Аргентини, Франції, Чехії й інші та із Східньої діяспори: Литви, Вірменії, Москви, Башкирії і Тюменської області.

Був у Батурині на діловій сесії УВКР 28-го травня, де виступали з доповідями І. Драч, Д. Павличко, ген. К.Морозов, д-р Дж. Мейс, Михайло і Богдан Горині і Л. Лук'яненко, а 29-го травня взяв участь у поході до історичного місця (хрест і ґранітна плита), де відбулося багатолюдне віче, яке відкрив Владика Філярет. На вічу виступали згадані доповідачі, до яких приєдналися В. Чорновіл і Слава Стецько. Від УАКРади виступив інж. Ю. Іхтіярів. У Києві відвідав видавництво „Веселка", „Американський Дім" (Вік Китастий і Віра Скоп), Міністерство культури, де зустрівся з заступником міністра Чере-

(Закінчення на стор. 4)

Українську телерадіокомпанію очолив новий президент

Київ (Р.Р.). — Тут 30-го серпня указом Президента України Леоніда Кучми президентом Української державної телевізійної і радіо компанії призначено Олександра Савенка. Він українець, з Полтавщини 1955 року народження. Закінчив журналістику в Київському університеті 1978 року. Працював редактором київської міської профспілкової газети „Спілка", першим заступником головного редактора тижневика Спілки журналістів України „Дума", а від листопада 1992 року — головним редактором газети „Київський вісник". Лавреат республіканської премії журналістів України.

Зиновій Кулик, який виконував обов'язки президента Держтелерадіомовної компанії після звільнення Охмакевича, виступив на пресовій конференції і спростував повідомлення, надруковані в деяких газетах, про пляни продажу одного з каналів української телевізії чужинецькій фірмі. Однак підтвердив, що до компанії надійшло немало пропозицій від чужомовних компаній щодо акціонування, продажу каналів, але, за його словами, „жоден з цих проєктів не може бути втілений у життя", оскільки для цього потрібно мати відповідну законодавчу базу. Нинішні закони не допускають приватизації чи продажі в структурах державного телебачення і радіо. Кулик також сказав, що президентських указів щодо кадрових змін на телерадіокомпанії покищо не було, але необхідність змін назріла вже давно, якість українських програм низька, на телебаченні панує „некерованість". На думку З. Кулика, потрібна нова структура управління компанією, нова сучасна техніка, потрібно залучити талановитих журналістів і, звичайно, потрібне державне фінансування з одного боку, та свобода дій компанії і можливість заробляти самостійно, з іншого боку.

В. Шмарова запросили до Австрії

Київ (УНІАР). — У вівторок, 30-го серпня, виконуючий обов'язки міністра оборони України Валерій Шмаров отримав запрошення від Федерального міністра оборони Австрії Вернера Фальсеберна відвідати Австрію в зручний для нього час. Запрошення передане через військового аташе України в Австрії Віктора Цимбалюка.

В. Шмаров у вівторок зустрівся з представниками Організації солдатських матерів і обговорив з ними питання соціяльного захисту і позастатутних взаємин в армії. Співголова організації солдатських матерів Валентина Артамонова по закінченні зустрічі сказала кореспондентам, що В. Шмаров пообіцяв подбати про краще забезпечення вояків на зиму.

Голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл прокоментував призначення В. Шмарова як виконуючого обов'язки міністра оборони так: „призначення цивільної людини є передчасним. У цивілізованих країнах, де армія розбудована, це явище нормальне... Нам в Україні треба розбудувати армію, а тому міністром оборони мусить бути обов'язково військовий".

Призначення нових міністрів викликає різні думки

Київ. (Р.Р.). — Тут у п'ятницю, 26-го серпня, амбасадор ЗСА в Україні Вілліям Міллер, на прохання кореспондентів, прокоментував призначення нового міністра закордонних справ України. На його думку, зміна міністра не свідчить про зміну зовнішньо-політичного курсу держави. З новопризначеним Генадієм Удовенком він ще не зустрівся, але зробить це найближчим часом. В. Міллер також висловив певність, що Президент України Леонід Кучма, прем'єр-міністер Віталій Масол та голова Верховної Ради України Олександер Мороз — серйозна і досвідчена команда.

Голова Спілки Офіцерів України Вячеслав Білоус прокоментував призначення іншого міністра — Валерія Шмарова, який виконує обов'язки міністра оборони і державної безпеки і сказав, що ні в Комісії, ні в СОУ це призначення не обговорювалося, Білоус вважає, що до статтей 97 і 114-5 Конституції України необхідно внести зміни і доповнення, які чіткіше визначать механізм призначення міністра оборони.

Перший міністер оборони України Костянтин Морозов сказав, що „цивільна адміністрація" у збройних силах — досить прогресивний фактор. Це дозволяє організувати належний контроль з боку громадськости над армією, але Збройні Сили України до такого кроку не готові". Крім того, Морозов засуджує часту зміну керівництва у військовому відомстві, де за три роки вже призначено третього міністра. „Така зміна в системі військового керівництва потребує нових компетентних кадрів", — зазначив колишній міністер.

Командуючий Чорноморською фльотою Едуард Балтін висловив думку, що слід чекати скорочення апарату Збройних Сил України.

В. Масол обіцяє дешевий хліб

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 30-го серпня, прем'єр-міністер України Віталій Масол зустрівся з працівниками Київської хлібопекарні. Після зустрічі він відповів на запитання журналістів, зокрема з приводу підвищення цін на хліб. За словами Масола, різкого підвищення цін на хліб не передбачують і за кордоном купувати зерно України не буде. Хоч урожай цього року набагато менший, ніж минулого, але його вистачить, щоб нагодувати власний народ.

Держава вже закупила вісім з половиною мільйонів тонн зерна за стабільною ціною і продовжує закуповувати. За тонну пшениці держава платила 1 мільйон 10,000 карбованців але можна очікувати, що ціни дещо підвищаться з приводу збільшення ціни на нафту, транспортування та інші послуги з боку комерційних структур.

Генеральний директор виробничого об'єднання хлібопекарень Петро Пархоменко повідомив, що в листопаді цього року передбачається випуск третього Київського хлібзаводу, будівництво, якого коштувало державу понад тридцять більйонів карбованців і для його завершення В. Масол пообіцяв виділити ще 40 більйонів карбованців.

Щодо змін у структурі Кабінету Міністрів, В. Масол сказав, [illegible] зміни будуть, але постів віцепрем'єрів не скасовується. На його думку, не завадило б запровадити посаду віцепрем'єр-міністра з питань валютного регулювання та встановити твердіше керівництво економікою з боку держави.

Раніше в інтерв'ю для газети „Кієвскіє новості" В.Масол сказав, що дотації колгоспам і фермерам з державного бюджету становлять майже 50 трильйонів карбованців і це допоможе утримати ціни на хліб на сучасному рівні.

Різке падіння курсу карбованця до доляра прем'єр-міністер пояснив спробою деяких сил для власної вигоди роздмухувати ціни в Україні. Американський доляр українські банки купують сьогодні за 54,000 карбованців. За словами Масола, держава до цього не має ніякого відношення. Він висловив думку, що „тіньовики" накопичили багато товарів і хочуть збути їх за високу ціну, проте „з цього нічого не вийде", Уряд триматиме ціни під контролею. В. Масол спростував чутки про швидке введення гривні, запевнивши, що до кінця першого півріччя 1995 року гривню вводити не будуть. Масол також не заперечив, що в найближчому часі може бути призначений новий прем'єр-міністер.

Міністерство юстиції України роз'яснює

Київ (Р.Р.). — Тут 26-го серпня Мінітерство юстиції України оприлюднило роз'яснення з приводу рішення Севастопольської Міської Ради про перехід міста під юрисдикцію Росії. У роз'ясненні сказано, що згідно статті 70 Конституції України, її територія є неподільною, недоторканою і цілісною. Будь-які наміри зміни території і державних кордонів без згоди народу України не дозволяються, а ці вимоги відповідають загальним принципам міжнародного права.

У документі також сказано, що в другій частині статті 77 Конституції України Севастопіль підпорядкований Україні, а зміни до Конституції може внести тільки Верховна Рада. Якщо ж ці зміни вносить хтось інший, то їх визнається незаконними. У статті 7 кримської Конституції передбачено особливий статус Севастополя, як невід'ємної частини Криму, який не може бути змінений без згоди його громадян. Отже Севастопільська Міська Рада порушила Конституцію України і Конституцію Криму, а також закони і угоди між Україною і Росією, тому рішення з 23-го серпня 1994 року є незаконним.

Голова Секретаряту Народного Руху України Дмитро Захарук з приводу рішення депутатів Севастополя сказав, що вона загрожує мирові не лише в Україні, а й у світі. В опублікованій Секретаріятом Руху заяві міститься вимога до Верховної Ради України уневажнити це рішення. Керівники Руху звернули увагу на той факт, що згадане рішення з'явилося після зустрічі голови Верховної Ради України Олександра Мороза з головою Севастопольської Міської Ради Віктором Семьйоновим, яка відбулася у Севастополі 18-го серпня і проходила „за зачиненими дверима".

Рада військово-морських сил України також оприлюднила заяву із закликом до депутатів Севастополя переглянути своє рішення, оскільки воно не сприяє стабілізації в реґіоні та в Україні. Засудили рішення депутатів севастопільців і керівники Компартій Криму та КПУ.

ЗСА виступають за скасування ембарґо на продаж зброї Боснії

Відень, Австрія. — „Якщо боснійські серби не схвалять до 15 жовтня міжнародний плян територіяльного поділу Боснії, З'єднані Стейти запропонують Раді безпеки обговорити резолюцію про скасування ембарго на доставу зброї боснійським мусулманам", — сказала на зустрічі з журналістами постійний представник ЗСА в ООН Меделін Олбрайт, яка перебуває у Відні.

М. Олбрайт високо оцінила працю, проведену представниками держав „контактної групи": „Всі країни — учасниці 'контактної групи', в тому числі ЗСА і Росія, активно виступають за якнайшвидше вирішення боснійського конфлікту, але їхньому терпінню може прийти кінець".

М. Олбрайт також повідомила, що з Відня вона вирушить в поїздку до кількох колишніх республік Совєтського Союзу і відвідає Молдавію, Вірменію, Азербайджан і Грузію. Завершальним пунктом поїздки стане Москва, де вона проведе переговори з російськими керівниками.

У Відні Меделін Олбрайт провела переговори з керівниками МАҐАТЕ та інших міжнародних організацій.

Призначають президентські стипендії для молодих науковців НАН

Київ. (УНІАР). Кабінет Міністрів затвердив Положення про стипендії Президента України для молодих вчених. У ньому, зокрема, зазначують, що такі стипендії з метою підтримки молодих — до 35 років — науковців Національної Академії Наук, які проводять перспективні наукові дослідження в галузі технічних, ґуманітарних і суспільних наук.

Починаючи з 1994 року, на конкурсних засадах будуть присуджувати 200 шостимісячних стипендій Президента України в розмірі 15-ти мінімальних зробітних плат кожна, терміном до 2-ох років. Порядок проведення конкурсу на здобуття стипендій Президента України має визначати Президія НАН України. Остаточне рішення про присудження стипендій буде приймати Президія Комітету для державних премій України в галузі науки і техніки при КМ України.

Організаційні наради Округи УНС Піттсбурґу

Піттсбург. — Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Піттсбурґу та Зах. Пеннсильванії повідомляє, що організаційні наради відбудуться у суботу, 10-го вересня, в „Liberty" Room of The Pittsburg Hilton and Towers Hotel, Gateway Center. Початок о год. 2-ій по полудні. До участи в нарадах зобов'язані члени Управи Окружного Комітету, організатори, делеґати 33-ої Конвенції та секретарі Відділів 24, 53, 56, 63, 96, 109, 113, 120, 126, 132, 161, 264, 296, 338 та 481. Основна тема нарад — приєднання нових членів до УНС в 1994 році.

В нарадах візьмуть участь предсідник УНСоюзу Уляна Дячук, радний Микола Дяківський, від Комітету Округи — предсідник Іван Головатий, секретар Рон Монзій та касир Ілля Матіяш.

Відкриття нового року в школі українознавства в Нюарку

Нюарк, Н. Дж. — „Рідна Школа" в Нюарку, Н. Дж., оголошує початок шкільного 1994-95 року для дітей від передшкільного віку до 12-ої кляси. Реєстрація починається 10-го вересня о 8:30 год. ранку.

Першого дня відбудеться Служба Божа, знайомство, реєстрація та вступні лекції. Цього року школа, додатково до існуючих, впроваджує три нові курси для дітей та дорослих — англомовні курси українознавства, українська мова для англомовних та англійська мова для новоприбулих. Також, в рамках програми школа плянує вивчення музики та співу, мистецтва, екскурсії, дискусії. Для тих, хто далеко мешкає, школа має автобус.

Заняття проходитимуть у приміщенні Української Католицької школи св. Івана Хрестителя при 746 Sandford Ave., Newark, NJ, від 8:30 год. ранку до 12-ої полудня. За дальшими інформаціями слід звертатися до Христі Рак-Бравн (201) 763-1098.

Представники організацій України вишколюються в ЗСА

Р. Веретка при праці в бюрі ЗУАДК у Львові. *(Світлина Х. Сеник)*

Джерзі Ситі, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Група представників українських неурядових організацій з України перебувала в Гартфорді, Конн., впродовж двох тижнів серпня на запрошення американських подібних чинників, щоб обмінятися досвідом і знанням як провадити працю, яка досі не була питоменна в совєтських обставинах.

28 осіб, у тому числі 15 зі Львова, троє з Києва, троє з Дніпропетровська, двоє з Харкова й одна особа з Вінниці, були гостями американців у Гартфорді, де проживали у готелі, відбували курс у місцевому університеті та мали нагоду відвідати Вашінґтон і Ню Йорк.

Довідавшись завдяки інформаціям ЗУАДК, з відділу якого у Львові був присутній представник Ростислав Веретка, про цю групу, ми відбули саме із Р. Вереткою та його товаришем подорожі Василем Полуйком довші розмови телефоном, в яких дістали більше безпосередніх вражень із відвідин та думок про доцільність приїзду таких українських груп до ЗСА.

На жаль, про присутність цієї групи, в якій було так багато львів'ян, ми довідалися вже дуже пізно, напередодні її повернення в Україну, 21-го серпня, і тому відвідання редакції не були можливі. Такого навіть не плянували господарі, хоча група була в Ню Йорку. Також відвідання Вашінґтону не були пов'язані із зустріччю з українською громадою, і тільки завдяки тому, що члени групи, знайшовши в телефонічній книжці адресу української католицької церкви, відвідали її в неділю — там запізналися з українськими вірними, які вказали їм дорогу до пам'ятника Т. Шевченкові. Напередодні повернення в Україну українська громада в Гартфорді влаштувала для своїх земляків гостину і в цей спосіб, принаймні на закінчення, наші гості ма-

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

СИРІЙСЬКЕ АҐЕНСТВО НОВИН повідомило, що в Багдаді на кару смерти засуджено сім членів просирійського опозиційного крила правлячої в Іраку соціялістичної партії БААС. Як відомо, в Сирії й Іраку при владі стоять дві ворожі фракції цієї партії. Обидва державні ккерівники, Гафез Асад і Саддам Гуссейн постійно вдаються до послуг партійної „п'ятої колони", щоб вести підривну діяльність у таборі противника, і застосовують найжорстокіші заходи щодо викритих фракціонерів — або багаторічне тюремне ув'язнення, або фізичне знищення.

ПРЕЗИДЕНТ ПОЛЬЩІ Лех Валенса під час зустрічі з журналістами в Ґданську повідомив, що має намір висунути свою кандидатуру на наступну президентську каденцію. Коментуючи чутки про нібито заплановані персональні зміни у його оточенні, Л. Валенса запевнив, що всі залишаються на своїх постах. Разом з тим він підтвердив, що справді шукає людей, які могли б працювати з ним у тому випадку, коли Л. Валенсу обирують президентом вдруге. Ці нові люди „мусять бути здатними на нові ідеї". Заторкнувши скандальне питання про призначення керівником польської зовнішньої розвідки Маріяна Захарського, якого колись засудили в ЗСА за шпигунство, Л. Валенса сказав, що він, „виходячи з національних інтересів", був проти цього призначення ще до того, як воно викликало таку неґативну реакцію у З'єднаних Стейтах.

В АМЕРИЦІ

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС", покликуючись на працівників Білого Дому, повідомляє, що рішення щодо інтервенції в Гаїті Адміністрація президента Билла Клінтона прийме вже після листопадових виборів у Конгрес. Керівник канцелярії Білого Дому Леон Панетта сказав, що американський Уряд має намір продовжувати дипломатичний тиск на гаїтянську військову хунту з тим, щоб вона добровільно відмовилася від влади на користь президента Жана-Бертрана Арістіда, скинутого три роки тому. У вівторок, 30-го серпня, заступник державного секретаря Строб Талбот і заступник секретаря департаменту оборони Джан Дойч взяли участь у зустрічі міністрів оборони країн Карибського реґіону.

ВИСТУПАЮЧИ В НЕДІЛЮ, 28-го серпня, в телепрограмі Ей-Бі-Сі, голова Національного комітету Республіканської партії Гейлі Барбур і дорадник Національного комітету демократів Тоні Квельо пробували передбачити висліди призначених на листопад проміжкових виборів в обидві палати Конґресу. Г. Бабур запевнив, що республіканці дістануть в Палаті Репрезентантів понад 200 місць, перевершивши рекорд 1958 року, а також домокуться своєї контролі в Сенаті. Як відомо, тепер у Палаті Репрезентантів 177, а в Сенаті 44 республіканців. У відповідь Т. Квельо сказав, що Демократична партія може втратити до 22 місць в Палаті Репрезентантів і не більше трьох місць у Сенаті.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274 6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні
(202) 347 UNAW (202) 347 8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda 30 Montgomery Street, Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $55.00 на півроку $32.00 на 3 місяці $17.00
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Нема комунікації — і чому?

Різні американські установи й організації спроваджують з України групи молодих професіоналістів — сільсько-господарників, економістів, журналістів, — деякі з отаких груп нараховують по 20 і більше осіб, — приміщують їх у різних містах різних стейтів, вишколюють, за якийсь час відсилають в Україну і все це фінансують. Не можна дивуватися, що ті американські організатори не дбають про нав'язання будь-якого контакту отих пришельців з України з українською громадою чи будь-якими українськими окремими діячами в Америці. І ми тут у редакції „Свободи" тільки випадково довідуємося про перебування якоїсь такої групи з України в Америці і тільки рідко-коли випадково маємо можливість розмовитися з отими земляками, розпитати їх про таку надзвичайно цікаву американську акцію і розвідати, що така акція приносить доброго і корисного обом країнам, Америці й Україні.

Фізична, чи радше механічна комунікація в теперішньому часі знаменита — літаками, залізницями, автомобілями. Як знаємо, то вже й телеграф відійшов на задній плян, витиснений телефоном і „факсом". Але поруч з усіма винаходами техніки — нема духової комунікації, нема координаційного осередку, який цікавився б такою подиву гідною американською акцією, — невідомо, чи ті американські установи й організації користуються посередництвом американської амбасади у Києві чи українською амбасадою у Вашінґтоні. І хто тут винен, що ми так мало, випадково і загальниково, знаємо про ту справу? Дивуємося і маємо жаль до наших земляків в Україні, що вони все ще таку малу вагу прикладають до організації дій. Ми дивуємося, що за числом заголовків, за числом найрізнородніших назв існує в Україні величезна преса — з мінімальним, якщо взагалі якимось впливом на дії Уряду, на громадську думку, на хід подій у рідному краю.

Але — чи краще діється з українською громадою в Америці? Знаємо і часто повторяємо, що ніхто нам не збудує держави, що ніхто не створить нам потрібного внутрішнього духового зв'язку. Українська діяспора може бути гордою, на ту імпозантну мережу установ і організацій, що їх самотужки створила власною ініціятивою, власним хистом та енерґією. Сьогодні та мережа культурних, економічних, жіночих, молодечих, спортових і різних інших організацій вже дещо скорчилася, бо на наших очах вся українська діяспора корчиться. Це природний хід справ, бо тут діє природний процес асиміляції до чужомовного оточення, тут діє відхід у вічність старшої активної ґенерації і відсутність рівновартісного наступництва. Можна різними причинами виправдувати існуючу відсутність духового зорганізованого зв'язку між діяспорою та інформаційними осередками в Україні, але факт залишається, що ми тут так мало, рідко, випадково і загальникового знаємо про заторкнену тут справу: спроваджування американцями різних груп з України.

Добре було б, якщо ці завваги спричиняться до додаткових інформацій з авторитетних джерел, хай навіть окремих осіб, бо це одна з ділянок життя і праці найдорожчих наших громад — далекої відданої близькою серцю України і Америки, де сини і доньки України знайшли притулок і змогу тут створити громаду, яка не соромиться своєї історії. Інформувати і коментувати — це обов'язок кожної відповідальної преси і та її місія ґарантує тісний духовий зв'язок друкованого слова з живими людьми.

В ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ політичне насильство поступилося місцем перед кримінальною злочинністю. Щодня від рук бандитів там гине понад 50 осіб. Кількість пограбувань за перші три місяці цього року збільшилася від 19,365 до 23,274, а зґвалтувань — від 1,109 до 7,855. Головною причиною погіршення кримінальної ситуації є загострення соціяльних проблем, передусім безробіття, яке вже охоплює понад 50 відсотків чорного населення країни.

Микола Руденко

ТРИ РОКИ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

III

Нафту майже всю доводиться купувати в Росії. І не лише нафту, але й ґаз, за який ми вже винні північному сусідові півтора мільярда долярів.

І знову сумніви: чи зуміє Л. Кучма утриматися від економічного союзу з Росією в тому вигляді, в якому його приймають Білорусь і Казахстан? Йдеться про так званий „спільний економічний простір", де можуть з'явитися наддержавні владні структури. А по суті такі владні структури, у яких володарюватиме Росія. То буде початок відродження московської імперії і водночас початок розвалу України, бо Галичина в такий союз не піде.

Позицію Л. Кучми в цьому доленосному питанні назвати чіткою і ясною не можна. Ось він проголошує, що пропозиції стосовно наддержавних устанОв в СНД „ми вивчаємо". Тут же запевняє, що в таких установах немає нічого небезпечного: мовляв, більшість держав у сучасному світі об'єднується і при цьому не втрачає незалежности. Але ж Л. Кучма забуває, що об'єднання в економічну спільноту, скажімо, Англії, Франції й Німеччини — це зовсім не те, що об'єднання Росії, Білорусі та України. В першому випадку маємо країни з багатовіковою традицією самостійности в другому — країни, котрі лише три роки тому отримали незалежність. А до цього мали ж 700 років бездержавности (Україна, Білорусь), або таких держав взагалі ніколи не існувало (Казахстан). Зате кілька століть існувала найбільша в світі імперія, що ковтала всіх без розбору — нації малі й нації великі. І, до речі, покищо немає жодних гарантій, що ці хижацькі інстинкти вона вже розгубила. В 1917—1920 роках теж здавалося: Росія перестала бути імперією — вона стала соціялістичною федерацією, а це, мовляв, зовсім інша якість. Проте швидко виявилося, що якість та ж сама; але було вже пізно: московська імперія, котру Ленін перевдягнув у соціялістичну федерацію, спритно проковтнула Україну з її наївними соціялістами.

Л. Кучма не політик, а типовий технократ — це ж, як відомо, породжує зовсім інший життєвий досвід. Я, скажімо, стосовно так званого спільного економічного простору поділяю погляди Л. Кравчука. Він почав: якщо мотор для автомобіля виготовляється в Мінську, кузов у Запоріжжі, а колеса в Ярославлі, ми ніколи не отримаємо справжньої незалежности. І так само не отримаємо високої якости. Треба дбати про повний виробничий цикл — автомобілі, комбайни, телевізори тощо мають повністю виготовлятися в Україні.

Мені інколи на це кажуть: „Але сьогодні й на Заході панує розподіл праці". Тоді я розповідаю про величезний простір під Дітройтом, зайнятий заводами Форда. Я бачив їх іще в 1961 році. І саме їх — тобто заводи, а не один завод. Форд виготовляє автомобілі із власної сталі, обладнує їх власною пластмасою, взуває у власні шини. І все це виготовляють окремі заводи. Повний замкнутий цикл у межах однієї компанії, однієї марки, а не лише в межах однієї держави. І тільки в цьому разі можна подбати про конкурентоздатність своєї продукції. І водночас про економічну незалежність країни.

До речі, сьогодні, коли цей процес уже пішов, коли там і там народжується повний виробничий цикл, знов розмазувати виробництво на спільний економічний простір — це шлях назад, а не вперед. Є небезпека, що такі смикання економіки зруйнують її зовсім. Чи вистоїть у такому разі Україна?..

Звичайно, мені б хотілося писати оптимістичні статті, але життя диктує інші мотиви. І все ж є доволі арґументів, аби протиставити песимістичним поглядам наші надії на краще майбутнє. У зверненні Президента ЗСА до українського народу з приводу третьої річниці незалежности особливо підкреслюється демократизм президентських виборів в Україні — а це вже неабищо. Ми маємо такого Президента, якого зажадала більшість нашого народу — і в цьому полягає історичне благо. Та й не все нині виглядає так сумно, як може видатися з попередніх рядків.

Уже те, що громадськість має змогу подати свій голос, аби вплинути на розвиток подій, красномовно свідчить: ми живемо в демократичному суспільстві. Та й моє дитинство, по суті, свідчить лише про те, що я сьогодні разом з іншими письменниками опинився в опозиції. Що Спілка письменників виступила як опозиційна сила — явище цілком нове, незнайоме нашому суспільству. На практи-

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Олег М. Волянський

УСПІХИ І ПРОБЛЕМИ СЛУЖБИ ЗДОРОВ'Я ІВАНО—ФРАНКІВЩИНИ

Мені попало в руки декілька чисел медичного двотижневика „Колеґа", що появляється в Івано-Франківському, а саме — за період від квітня до липня 1994 року. Газета „Колеґа" віддзеркалює не лише діяльність медичної професії области, але також і існуючі обставини взагалі. До успіхів наших лікарів Прикарпатського реґіону треба зарахувати факт, що у квітні цього року Міністерство Освіти України надало Івано-Франківському Медичному Інститутові, що існує вже 49 років, найвищий почесний статус Медичної Академії. Цей великий успіх — це, у великій мірі, заслуга висококваліфікованих викладачів Інституту.

Журналістка Галина Добош звітує „про Урочисте засідання" з приводу цієї події з участю ректора Академії академіка Євгена Нейка, представника Президента України в області, представників обласної Ради Депутатів, лікарського світу, студентів і т. д. Із статті довідуємося, що серед викладачів Медичної Академії є 70 докторів наук і 177 кандидатів наук. Це свідчить про високий науковий рівень Академії, до речі, одної з найвищих в Україні. Українські лікарі діяспори приєднуються до ґратуляцій і побажань дальших успіхів у праці для здоров'я народу.

У „Колезі" з 11-го липня 1994 року маємо інформацію про перший випуск ґрадуантів Медичної Академії, а 44-ий випуск взагалі. 371 ґрадуант отримали дипломи або лікаря-лікувальника, або лікаря-стоматолога, причому 22 із них закінчили свої студії з відзначенням. Тому що газета „Колеґа" виходила у передвиборчий час в Україні, маємо там також передвиборчі заяви. В результаті вибрано депутатами до місцевих Рад шість лікарів.

„Колеґа" присвячує багато місця проблемам служби здоров'я в області. Невідрадний економічний стан, занечищене довкілля, труднощі із транспортом і, часто, примітивний підхід до справ здоров'я серед населення, спричиняють величезні труднощі. Приріст населення меншає, а в деяких районах смертність переважає народжуваність. Все ж таки, завдяки додатковим заходам для поліпшення якости лікувально-діягностичного процесу, смертність дітей першого року життя знизилася в області з 8.9 відс у першому кварталі 1993 року до 6.7 відс. у цьому періоді 1994 року.

Невесело представляється справа також із захворінням на рака прокреаційних органів у жінок. За три останні роки в області померло від такого роду раку 510 жінок, в тому багато молодих. У 29 відс. випадків хворі зголосились уже у задавненому стані. Щоб краще охороняти дітей від інфекційних хворіб, зокрема від дифтерії, що тепер дуже поширена, а також від кору та „кашлюка" (коклюшу), впроваджено новий календар щеплення на взір світового календаря. Лікарка Зоя Ціхонь, головний педіятр области, апелює до лікарів та батьків дати більшу увагу справі імунізацій дітей. — Захворювання туберкульозою також зростає, зокрема у Снятинському, Надвірнянському, Рожнятівському і Коломийському реґіонах.

На допомогу медичній службі области приходить потроху допомога з-за кордону. Недавно побували в Івано-Франківському координатор програми „Діти України" від ЮНЕСКО і директор Українського Медико-екологічного Проєкту, Сузан Монаган та Ліда Трухла, з Америки. Спільно з доцентом Київського Інституту педіятрії, акушерства і гінекології д-ром Інною Земляною вони проаналізували хід програми „Діти Чорнобиля" у Прикарпатській області. Вони також відкрили відділ жіночої консулярії, пологовий будинок і дитячу поліклініку. Вже третій раз побував на Прикарпатті д-р Василь Селезінка, професор університету в Сент Люїс, ЗСА, в товаристві американських лікарів офтальмологів, медсестри та кардіолога д-ра Ігоря Гусака. Вони привезли зі собою офтальмологічні матеріяли, ліки і літературу, а також дали декілька лекцій. У час однотижневого перебування вони виконали 20 очних операцій.

Чергова гуманітарна допомога прийшла із Німеччини, а саме — від Німецького Червоного Хреста міста Дахау. Вони привезли ліжка і матраци для Черніцької лікарні та одяг для обласного Червоного Хреста. Поважну допомогу отримала Україна також від Японії: 139 тонн медикаментів та інструментів, з чого припало Прикарпатській області медичне вивінування на 34 дитячих лікарень, вивінування для інтенсивної терапії для 13-ти дитячих лікарень, разом вартости понад три мільярди (більйони) карбованців. Цього року влітку мала прибути аналогічна допомога від Канадійського Червоного Хреста, для пологових будинків.

„Колеґа" — це різноманітна газета. Там, крім звідомлень про діяльність і проблеми Служби здоров'я в Івано-Франківській області і в Україні взагалі, знайдемо також і серйозні медичні наукові статті, статті політичного характеру, вісті з релігійного життя, талановиті фейлетони, а навіть „Куточок поезії". Не дивно отже, що лікарі діяспори допомагають „Колезі" матеріяльно, за посередництвом д-ра Павла Пундія, архіваря Українського Лікарського Товариства Північної Америки та Світової Федерації Українських Лікарських Товариств, і про них з вдячністю згадує „Колеґа".

Степан Яворський

Вісті з Оттави

Оттавський відділ Конґресу Українців Канади (КУК) влаштував у неділю, 21-го серпня ц. р., святкування третьої річниці проголошення української незалежности. Д-р Іван Войчишин, голова оттавського відділу КУК, привітав численних присутніх, серед яких був амбасадор України в Оттаві Віктор Батюк з дружиною, як і більшість урядників амбасади. Присутньою була також Рейнел Андрейчук, сенаторка в канадському парляменті.

Господарем вечора був Олег Кандиба, син покійного поета і національного героя Олега Ольжича, який покликав до слова амбасадора Батюка. Амбасадор Батюк, у зворушливій промові, згадав про цей пам'ятний день, коли парлямент України проголосив акт незалежности, 24-го серпня 1991 року. Цей день, сказав амбасадор, був для нього особливо знаменним, бо якраз того дня супроводжав делеґацію Організацію Об'єднаних Націй з Чорнобиля до Києва. І це до певної міри символізувало духовний і фізичний переїзд з Чорнобиля до золотоверхого Києва.

„Сьогодні ми святкуємо третю річницю української незалежности і ті сумніви, які нас хвилювали під час першої і другої річниці, тепер повинні зникнути. Україна утвердилась як незалежна держава в Европі". Далі амбасадор зупинився над питанням ядерного роззброєння. Західній світ несправедливо обвинувачував Україну в бажанні збереження ядерної зброї. Україна повністю підтримувала політику цілковитого знищення усіх видів атомної зброї і вона доказала це, підписавши тристоронню угоду між Україною, Росією і з ЗСА. Наставлення Заходу відносно України змінилося, доказом чого було рішення „великої сімки" дати допомогу Україні для перебудови її економіки. На пропозицію канадської делеґації, члени „великої сімки" погодилися провести спеціяльну конференцію в Канаді перед наступною зустріччю на вищому рівні. Ця конференція мабуть відбудеться ще цього року, сказав амбасадор Батюк. Темою її буде питання особливого партнерства з Україною в ділянці економічного реформування і економічного положення України. Ми можемо сміло сказати, що Україна стала фактором міжнародного життя.

„Перші кроки творення самостійної держави не були легкими", — продовжував доповідач. „Особливо тому, що західній світ не виявляв найменшого бажання допомогти кволій українській економіці, мотивуючи свою байдужість тим, що Україна не ратифікувала договорів про ядерну зброю. Від січня цього року ситуація змінилась. У Неаполі було прийнято рішення про надання допомоги Україні в розмірі чотирьох мільярдів долярів на реформування".

Амбасадор Батюк сказав що, в зв'язку з виборами нового Президента, в певних колах нуртували сумніви чи більшість прокомуністичних членів Верховної Ради і наставлення нового Президента не сприятимуть можливій втраті незалежности. Такі сумніви є безпідставні. Усі партії, репрезентовані у Верховній раді, стоять на державницьких і незалежницьких принципах. Три роки незалежности переконали всіх на Україні в тому, що незалежність є ґарантією витривалости і збереження нашої мови, нашої культури, нашої спадщини.

Амбасадор підкреслив, що він дуже вдячний Канаді за приязне ставлення до України. Міжнародна конференція, яка за ініціятивою канадського уряду відбудеться в Канаді і яка, мабуть, співпаде з візитою українського Президента Кучми до Канади, буде ще одним доказом, що Канада є дійсним другом України. На закінчення амбасадор прочитав тексти приязних листів між генеральним губернатором Канади, Рамоном Гнатишином, і Президентом України Кучмою після його обрання на Президента.

Другий доповідач, Олег Романів, президент Конґресу Українців Канади, в кототкій змістовній промові сказав, що українці Канади розуміють труднощі, політичні та економічні, з якими бореться Україна. Він закликає українську громаду не забувати про історичну долю України та про те, що початки будування держави є завжди складними і болючими. О. Романів запевнив народ України, що українці Канади робитимуть усе можливе, щоб допомогти українській державі. Президент КУК-у завважив, що нав'язання ближчих економічних взаємин з Росією та надання російській мові офіційного статусу для багатьох українців становить загрозу державної незалежности. Цього занепокоєння не можна іґнорувати, — сказав Олег Романів, — але ще зарано робити будь-які висновки щодо реальної загрози суверенности та незалежности України.

На протязі останніх трьох років сталися значні зміни у відношенні Конґресу Українців Канади до України. Вже в першому році незалежности КУК розпочав збірку фондів для допомоги відкриття дипломатичної місії України в Оттаві. Внаслідок цієї кампанії, сказав О. Романів, зібрано 1 мільйон 600,000 долярів. Ці гроші були вжиті для купівлі резиденції для амбасадора та для обладнання амбасади. Після цьо-

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Осип Кравченюк

УКРАЇНЦІ В ШАМОКІНІ

III

Першими двома предсідниками УНС були шамокінці Теодосій Талпаш (1894—95) і Іван Ґлова (1895—98), о. І. Констанкевич був першим головним секретарем (1894—95), а І. Ґлова першим касиром УНС (1894—95). Інші позиції в головному уряді УНС займали: Володимир Сіменович (радний), Кіндрат Котанчик (Контрольна Комісія, 1897 і 1900, та касир, 1898—1900), Олексій Шаршонь (заступник предсідника, 1900—02, заступник секретаря, 1902, касир, 1900—17) і Теодосій Лабовський (фінансовий секретар, 1906—12). Крім цього, Іван Ґлова, Теодосій Лабовський і о. Констанкевич були членами Відділу заснованого 15-го вересня 1909 року у Філядельфії товариства „Просвіта".

Широку культурно-освітню діяльність розгорнув прибулий у 1904 році до Шамокіну Осип Стеткевич, пізніший головний редактор „Свободи". Рік після його приїзду там засновано т. зв. Українську колеґію для виховання молоді в українському дусі. До цієї колеґії ходили старші діти вечором тричі в тиждень на науку релігії, української мови і літератури, історії, географії та співу. Понад 30 дітей становили смичкову оркестру, яка давала власні концерти або приґравала влітку до танців у міському парку. В червні 1906 року „Українська колеґія" випустила чотири числа тижневика „Зірниця".

Ще в 1897 році шамокінські українці купили за 8,000 долярів дві площі у північній частині вулиці Шамокін, щоб там побудувати нову церкву, бо перша — дерев'яна — не вміщала постійно зростаючого числа вірних, а місце, на якому вона стояла, не підходило під більшу будівлю. Внаслідок страйків вуглекопів і безробіття збірка фондів проходила досить повільно, і тому щойно 15-го березня 1905 року можна було підписати з місцевою будівельною компанією (Іст Енд Ламбер Ко.) контракт на суму 46,000 дол. Плян церкви у візантійському стилі виконали архітекти Е. Е. Квейф і Гов з Джерзі Ситі, мармуровий ґраніт спроваджено з Гаверн, Н. Й., а мідь на покриття даху і копул з Аллентавну, Па. Сама будова тривала відносно коротко і 29-го жовтня 1907 року єпископ Сотер Ортинський поблагословив наріжний камінь нової церкви. У той час вона була відома під назвою руська (Рашен) греко-католицька церква (від 1896 року) і щойно 11-го листопада 1913 року цю назву змінена на руська (Рутініян) католицька церква Преображення Господнього. 12-го квітня 1908 року о. Констанкевич посвятив три дзвони, названі іменами Петра (великий), Павла (середній) і Андрея (малий), а місяць пізніше купив за 13,000 долярів посілість навпроти церкви під будову парафіяльного дому.

Усе це вимагало багато зусиль і жертвенности парафіян і про це згадує з вдячністю о. Констанкевич у своєму життєписі, називаючи зокрема прізвища Івана Ґлови, Теодосія Талпаша, Юліяна Копистянського, Івана Новака, Олексія Шаршоня, Гавриїла Малиняка, Миколая Теґанського й Михайла Стельми. Шамокінські українці, більшістю лемки, радо співпрацювали з ним, також уродженцем Лемківщини, і це запевняло парафії гарний розвиток під релігійним і культурно-освітнім оглядом.

Тому з великим жалем вони прийняли сумну вістку, коли після кількамісячної недуги нирок о. Констанкевич помер 19-го квітня 1918 року в домі дочки Галини і зятя Івана Вайсерів в місцевості Моч Чанк, Па. (нині Джим Торп). Його тіло перевезли до парафіяльного дому, відтак до церкви в Шамокіні, а звідти знов до Моч Чанк, де, згідно з його бажанням, його поховали побіч внука Карла.

Із смертю о. Констанкевича закінчилася перша й найголовніша фаза розвитку української громади в Шамокіні. Довгі роки його праці, сповнені гарних досягнень у церковній і культурно-освітній царинах, поклали добрі основи, на які могли опертися у своїй пастирській діяльності його наступники. Проте, в 1920 і наступних роках давня активність українців Шамокіну дещо послабла. Перша світова війна унеможливила приїзд нових людей, старші іміґранти-піонери відійшли у засвіти або знияковіли до громадської праці, їхні вже тут народжені діти попадали все більше під вплив американізації, якщо не цілковитої асиміляції і нарешті часті зміни парохів — усе це не сприяло скріпленню і розбудові українського життя Шамокіну. Вже в час недуги о. Констанкевича обов'язки пароха сповняв півроку о. Никон Романюк, а в липні 1981 року його замінив о. Константин Курило.

Точно рік пізніше до Шамокіну прийшов о. Володимир Споліткевич і в передостанній місяць його короткого парохування шамокінських українців відвідав 2—3-го січня 1922 року Митрополит Андрей Шептицький. Він поблагословив церкву і проповідував українською і англійською мовами.

(Закінчення буде)

Три роки...

(Закінчення зі стор. 2)

ці це означає, що письменники стали цілком вільними, незалежними. І хоч ця воля найчастіше пов'язана з неможливістю друкуватися та відсутністю будь-яких заробітків, народ в особі письменника отримав свого речника й захисника. Звичайно, для письменника-патріота така можливість важить незмірно більше, ніж ситість і комфорт.

З'явилися й перші паростки економічного оздоровлення. Так, скажімо, Луганська область у себе зупинила спад виробництва й рушила в напрямі його зростання, зупинила спад виробництва також Одеська область. Це лише перші ластівки, які є віщунами економічного перелому. Є також надія, що новий статус голів місцевих рад змінить на краще всю виробничо-господарську атмосферу в районах і областях. Існує деяка теоретична неясність стосовно їхньої підпорядкованости Президентові: адже ж вони обрані народом, а не призначені Президентом, як це було з представниками Президента на місцях. А проте Президент і сам обраний всенародно — отже ці ієрархічні неясності, очевидно, слід вважати тимчасовими. Зате сьогодні ми маємо повноправних господарів на рівні областей і районів — тобто саме там, де, власне, й твориться добробут народу. З безгосподарністю й безвідповідальністю, що були породжені владним паралелізмом (з одного боку ради, з другого-представники Президента), сьогодні остаточно покінчено. А це означає, що нарешті покінчено з хаосом, який декому був надзвичайно вигідний.

Безумовною заслугою новообраного Президента є початок боротьби з корупцією та організованою злочинністю — боротьби не на словах, а на ділі. Ця боротьба сьогодні зачіпає не лише державні низи — навпаки: вона розпочалася з найвищих державних щаблів. Так, скажімо, стала відома афера Звягільського, який очолював кабінет Міністрів. Йдеться про незаконний продаж десятків тонн авіаційного палива за кордони України з метою особистої наживи. Депутат парламенту Бортник, в якого хтось стріляв, а владоможні люди вивезли його на лікування в Австрію, як потім виявилося, був другою дійовою особою в цій афері — після самого Звягільського. Дійшло до того, що Звягільський видав таємний декрет, аби приховати цей злочин. Голова Комісії Верховної Ради у справах боротьби з корупцією та організованою злочинністю полковник Омельченко широко оприлюднив усе, що йому стало відомо про державний злочин Звягільського. Не оминув він і Президента Л. Кравчука, що виявив безпринципність у цій справі. Омельченко свідчить: він детально й повно інформував Леоніда Кравчука про багатомільйонну аферу Звягільського, але той доволі дивно відреагував на цю інформацію: призначив Звягільського послом до Ізраїля. Це призначення не встигло збутися. Омельченко звернувся до новообраного Президента з пропозицією не випускати Звягільського за кордон.

Що ж, це відомо: риба починає гнити з голови. І якщо Л. Кучма виявить послідовність і принциповість у боротьбі з розкраданням України, народ відповість йому пошаною і вдячністю. Важливо тільки, щоб він завжди був пильний і послідовний у збереженні суверенітету України. Це головне.

Вісті...

(Закінчення зі стор. 2)

го КУК спрямував свої зусилля на те, щоб Україна отримала справедливу частину міжнародної допомоги. Недавні події вказують на ефективність зусиль Конгресу. Як бачимо, — продовжував О. Романів, — канадська делеґація представила справи України під час зустрічі „великої сімки" в Італії. В результаті уряд Канади оголосив, що в Канаді відбудеться міжнародна конференція в справі економічних реформ в Україні.

На закінчення вечора відбулася коротка художня програма, а після неї прийняття.

• • •

З нагоди третьої річниці проголошення Акту незалежности України в середу 24-го серпня, в резиденції амбасадора Віктора Батюка відбулось прийняття для дипломатичних представників інших країн, членів канадського парляменту та уряду, як також запрошених представників української громади.

Відзначення третьої річниці незалежности України у Філядельфії

В середу, 24-го серпня ц.р., в залі УОК Центру в год. 7-ій вечора відбулось урочисте відзначення триліття незалежности України. Громадський Комітет святкування заздалегідь подбав про виконання програми.

Чисельну авдиторію привітав інж. Борис Захарчук, президент УОК Центру. Молитву провів о. д-р Іван Біланич.

Американський гимн виконала Дарія Книш, а український відспівав маленький Юрій Паньків (синочок о. Панькова) на тлі звучання хорового загалу публіки. Сам початок гимну співав Юрій. У нього сильний і милозвучний голос, має дуже добрі задатки на співака.

Акт проголошення Незалежности України відчитав Марко Клос по-українськи й по-англійськи. У Марка добра акторська дикція включно до правильних логічних акцентів.

Проклямацію губернатора стейту Пенсильванія відчитав сенатор Стюарт Грінліф, Палати стейту Пенсильвенії — Мартин Лауб, Монтгомері Кавнті — комішинер Джан Факс. Були ще проклямації посадника міста Філядельфії та міської Управи. Ці проклямації завершило привітання президента ЗСА Билла Клінтона.

Головним промовцем був професор д-р Орест Субтельний (Йорк Університет, Торонто, Канада). Промовець у сконденсованій формі подав історичні факти, які зумовили незалежність України з її позитивами й неґативами.

Програму почав Тарас Чубай. Його виступ з гітарою, на жаль, не був відповідним до врочистого святкування третьої річниці незалежности України. У своєму жанрі він є майстром, але не в цій програмі. Адже в ній виступали видатні оперні співаки, було багато американських гостей — і яке вони виробили собі поняття про естетичний смак українців.

Черговою точкою був виступ Ярослава Гнатюка, баритона, заслуженого співака України, при фортепіяновому акомпаньяменті Світлани Гнатюк. Співак виконав: „Ой, ти дівчино" — музика А. Кос-Анатольського, слова І. Яреми, „Моя стежина" — музика П. Майбороди, слова А. Малишка, „Цвітуть осінні тихі небеса" — музика О. Білаша, слова А. Малишка, „Україно, моя мати" музика і слова Я. Гнатюка. У співака голос вирівняний у всіх регістрах, приємного звучання, його фермата кожної пісні блискучі. Публіка нагородила його бурхливими оплесками. Піяніст Володимир Винницький порадував авдиторію виконанням Скерцо ч. 1 Ф. Шопена. Піяніст заімпонував як під технічним поглядом, так інтерпретацією твору. На завершення програми виступила Марія Стефюк, сопрано, солістка Київської Опери. Виконала „Ой, три шляхи широкії", музика Я. Степового, „Ой де ти підеш, де ти поїдеш" з репертуару Соломії Крушельницької, „Соловейко", музика і слова М. Кропивницького. Акомпаньював Володимир Винницький. Вже виконання першої пісні було доказом, що в співачки не тільки знаменитий голос, але й належна інтерпретація, не згадуючи доброго вокального вишколу. Звітодавець чув голос Соломії Крушельницької в старшому віці та уявляв собі, як вона мусіла звучати зі своїм бельканто, будучи молодою. Марія Стефюк цю пісню виконала під кожним поглядом знаменито. У пісні „Соловейко" фрагмент кольоратури передала зі співацьким хистом, за що публіка нагородила співачку овацією в стоячій позиції, в тому числі й американські гості. Взагалі наші оперні співаки всім припали до вподоби.

Програму заповів адвокат Данило Максимюк як професійний конферансьє.

К. Зарудський

В Україні

(З інформацій УНІАР)

КИЇВ. — Президія ЦК КПУ закликала зупинити розгул злочинности у владних структурах, економіці і суспільстві. Як сказано в оприлюдненій партією заяві, отримані останнім часом кричучі факти зловживань, які прикриваються деякими високими урядовцями, свідчать, що в Україні дійсно зформувалася так звана „п'ята влада", влада тіньової економіки, „жирних котів", які зімкнулися з продажними чиновниками в сфері управління та правоохоронних органів і безсоромно грабують державу.

ЛЬВІВ. — Західньоукраїнський комерційний банк розпочав операцію з польським злотим, мадярським форинтом, чеською кроною, тобто з валютами другої групи за скалею Національного Банку України. Банк уже створив мережу кореспондентських рахунків з банківськими структурами Польщі, Чехії, Мадярщини, Словаччини. Болгарії, Молдови і, за згодою клієнтів, може придбати для них валюти згаданих держав за відповідними контрактами, а також може оплатити рахунки закордонним партнерам.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДИРЕКЦІЯ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА ОСЕРЕДКУ СУМ
ім. ґен. хор. Т. Чупринки в Ню Йорку

ласкаво повідомляє батьків, що навчання
в школі українознавства
в новому 1994/1995 шкільному році
розпочинається в суботу,

10-го вересня ц. р.
в годині 9-ій ранку

СЛУЖБОЮ БОЖОЮ
В ЦЕРКВІ СВ. ЮРА
в Ню Йорку.

Збірка при вході до церкви.

Після Служби Божої в шкільних приміщеннях розпочнеться початкове навчання за клясами та відбудуться вписи учнів від дошкілля до 12-ої кляси.

Маємо також АНГЛОМОВНУ КЛЯСУ.

Вписи кожної суботи в місяці вересні
від год. 9-ої ранку до 12:45 по пол.

Просимо всіх учнів прибути у вишивках, не можна приходити в джинсах.

ВІТАЄМО З НОВИМ ШКІЛЬНИМ РОКОМ!

ДИРЕКЦІЯ ШКОЛИ.

Олбанська округа відзначила річницю незалежности України

На лоні природи в українському парку Коговзу, Н. Й. зібралися численно члени української громади Олбанської округи — від маленьких дітей до людей похилого віку, щоб в 20-ий раз відбути традиційний Український День.

Цим разом свято Українського Дня було пов'язане з відзначенням третьої річниці незалежности України і відбулося в соняшну неділю 7-го серпня. В рамках Українського Дня вибраний Громадський комітет підібрав коротку формальну програму, щоб при тій нагоді гідно відзначити день незалежности України. О 2-ій год. по полудні голова окружного УККА, а разом з тим голова Громадського комітету д-р Андрій Шуль відкрив свято, попросивши групу українських ветеранів до святкового апелю з піднесенням прапорів та відспіванням американського і українського гимнів. Отець Маріян Костик, сотрудник церкви о. Миколая у Вотервліті, провів молитву за український народ. Відтак у короткому слові А. Шуль привітав зібрану українську громаду та запрошених гостей. Потім виступив місцевий хор при церкві о. Миколая під диригентурою Ярослава Кушніра. Хор відспівав відповідні до свята три патріотичні пісні: „Засяяло сонце золоте" Недільського при сольо-заспіві Володимира Литинського, „Пісню про Дніпро" П. Майбороди, обр. М. Лева, та „Люблю я тебе, Україно", слова Олекси Новицького, муз. Марка Костецького. Численно зібрана публіка нагородила виступ хору щирими оплесками.

До короткого привіту зголосився Михайло Гобляк, голова повітової Ради Олбані. Він подякував за запрошення та погратулював за вдалу організацію окружного УККА, згадуючи при тому своє українське походження.

На святі були також присутні гості: конгресмен федерального уряду Майкел МекНалті та стейтовий асемблиман Роберт Канестарі, гості з України та Польщі. Після офіційної частини свята всі присутні вгощалися смачними українськими стравами, приготованими нашими господарними панями. Система „Музичні мелодії" Івана Ротка, яка вже ввійшла в традицію Українського Дня, підтримувала святочний настрій публіки.

До пізньої ночі всі мали нагоду спілкуватися зі своїми близькими і дальшими сусідами про біжучі справи та останні події в Україні під враженням сьогоднішнього свята.

Дмитро Кулик

Екзекутива...

(Закінчення зі стор. 1)

ватенком і телефонічно говорив з міністром І. Дзюбою. Брав участь на передвиборчому з'їзді Руху і мав слово в підтримку Л. Кравчука. Передав від УАКР для Об'єднання Українців в Росії 2,000 дол. і на „Східній часопис" в Донецьку 1,000 дол. Відвідав Фундацію О. Ольжича і мав зустріч з головою ПУН М. Плавйюком і П. Дорожинським.

Інж. М. Ничка поінформував про Український Фестиваль музики, співу і танку „Гомін України" у Філядельфії, що відбувся 22-го липня ц.р. заходом Департаменту розваг Філядельфії, і Українського Фестивального Комітету української громади метрополітальної Філядельфії (Відділ УАКР). Фестиваль був присвячений третій річниці незалежности України і святкування „Велком Америка". Після відспівання американського і українського славнів у виконанні Ігоря Кушніра при акомпаньяменті Лесі Пенкальської, Фестиваль відкрив голова і керівник програми інж. М. Нич. У мистецькій програмі виступили визначні солісти Київської опери Світлана Никотенко (сопрано), Аня Купер (акомпаньямент), Ярослав Гнатюк (баритон), Лариса Байрамова (віольончеля), Ігор Швець (скрипка), український танцювальний ансамбль „Лиман", український оперний балет з України і український ансамбль „Казка".

Інж. З. Василькевич, голова Відділу в Дітройті і організаційний референт Екзекутиви УАКР, подав, що 28-го травня відбулися річні загальні збори Відділу і обрано нову управу. В лютому спільно з ККДУ проведено збіркову акцію на вибори в Україні (розіслано 1,780 листів) і у висліді зібрано 34,174 дол.

20-го квітня ц.р. відбулася зустріч з Я. Сусленським, 18-го червня був у Чикаго на річних зборах відділу УАКР і при цій нагоді був на бенкеті в честь міністра оборони України В. Радецького. 10-го липня відділ влаштував пікнік. Спільно з УККА відділ підготовляється до відзначення свята державности України. Мав численні зустрічі з політичними діячами стейту Мишиген і брав участь у виборчій кампанії губернатора Енґлера і кандидатів на сенатора і конгресмена. Репрезентував УАКР на багатьох імпрезах українських організацій. Відділ провів збірки на УАКР (1,741.50 дол.) і на СКУ (955 дол.). Спільно з УККА працює над запланованим симпозіюмом у 1995 році. Запляновано акцію допомоги консулятові в Чикаго. Плянує відвідати чи заснувати, або посилити працю інших відділів УАКР.

Касир Андрій Шевченко подав стан каси на 1-го серпня 1994 року. Від 1-го березня до 1-го серпня ц.р. надійшло на СКУ 7,720 дол. і на Фонд Відродження України — 11,204 дол. Прибутків 33,960.84 дол., а витрат 21,148.64 дол. На допомогу Україні видано 22,000 дол.

Д-р Б. Шебунчак висловив здивування, що „Свобода" не надрукувала спростування невірних, а то й зневажливих інформацій про УАКРаду голови УККА А. Лозинського. Звернув увагу на слабу діяльність деяких відділів УАКР, зокрема в Ню Йорку. Вважає, що необхідно призначити одну особу, яка відповідала б за всі дотації УАКР, очевидно з повною апробатою Президії. Просив негайно вирівняти заздовження наше до СКУ.

Заступник голови І. Олексин цілком погоджується із зауваженнями і думками д-ра Б. Шебунчака і заявив свою готовість перебрати на себе функцію координатора допомоги всієї допомоги УАКР, яку будемо давати в майбутньому. Вся кореспонденція має йти до канцелярії УАКР, а директор канцелярії буде передавати окремим членам Президії. Порушив справу співпраці і допомоги Комітетові, його очолює д-р Л. Фонтана, „Вашінгтонський комітет кризи". На попередньому засіданні було вирішено створити Громадську Раду для реалізації плянів, що їх намітила д-р Л. Фонтана. Вважає, що треба запротестувати проти заяви високого урядовця російського правління, що хоч „Росія і Україна — це дві окремі держави, але одна нація", російська. І. Олексин порушив справу вкладки до УВКРади, де заборговано 6,500 дол. Він уважає, що 2,500 дол. річно є для нас зависокою вкладкою і перевірить цю справу з КУК.

Директор канцелярії Д. Ліщинський поінформував про працю в канцелярії і подав деякі думки, як можна заощадити деякі витрати і проєкт змін праці в канцелярії.

Схвалено дотацію для „Вашінгтонського комітету кризи" (д-р Л. Фонтана) 500 дол. і для Школи Українознавства в Нюарку 200 дол.

Чергове засідання Екзекутиви заплановане на 15-го жовтня цього року.

Серпневий семінар учителів на Союзівці

Викладачі (сидять) і слухачі вчительського семінару на Союзівці.

В цьому році, десятий раз, Шкільна Рада організувала і провела семінар учителів „Рідної Школи" ЗСА і Канади. Як завжди, спонзорував його Український Народний Союз.

Серед учасників семінару — молоді вчительки, як Ганна Ємець з Торонто, Ірина Гресько з Пасейку, а також досвідчені, що наполегливо збагачують свої знання, як директор „Рідної Школи" з Чикаго Надія Хойнацька, Ірина та Ганна Дрогобицькі з Торонто, Дмитро Трояновський з Лонг Айленду, Володимир та Ірина Шурко з Канади. Кілька осіб з України, які поповнили шкільну громаду вчителів з України.

Основна мета семінару — підвищення кваліфікацій вчителів з усіх предметів українознавства — української мови, історії, літератури, культури.

Треба віддати належне Управі Шкільної Ради (голова д-р Євген Федоренко), яка в цьому році подбала про продовження лекторського складу новими силами. Так, крім уже випробуваних професорів-лекторів Павла Маляра (українська мова), Євгена Федоренка і Ігоря Гурина (література), Юрія Гасецького (історія), виступили доктори мистецтвознавства Тамара Булат та Тарас Філенко. Кілька лекцій з музикознавства були надзвичайно корисними для слухачів. Одна з їхніх тем — повернення українській культурі знаменитих імен, що вийшли з нашого народу, які творили в різних країнах світу і які відомі світовій громадськості як неукраїнські. Серед них Березовський і Бортнянський, Куїнджі і Стравінський, Федір Якименко і Стефанія Туркевич-Лукіянович, Чайковський і Гоголь та інші.

Друга тема — глибокі корені нашої культури. Продемонстровані нашими лекторами слайди археологічних розкопок на території України, зокрема дуже давніх музичних інструментів, свідчать про високу музичну культуру наших предків, 20—15 тисяч літ тому. Всі отримані інформації безперечно спричинять пропаганді духовної культури України не тільки серед юнацтва, а й в цілому на теренах як української Америки, так і України.

Надзвичайно актуальними за тематикою були виклади професора з Гарварду Юрія Гасецького. Він вибрав добу 150-літньої історії Гетьманщини — незалежної української держави, і з історії Слобожанщини. Присутні глибше зрозуміли причину і суть теперішньої промосковської орієнтації, в тому числі, перемогу у виборах Леоніда Кучми.

Цікаві теми з літератури, згідно з програмою наших шкіл, порушили доктори Ігор Гурин та Євген Федоренко. Останній, до речі, ознайомив слухачів з виходом нової — тритомної „Хрестоматії української літератури" XX століття, яка була надрукована для безкоштовного користування в українських школах і бібліотеках — за кошт Комітету допомоги Україні.

Справжні іспити з усіх предметів були добрим стимулом для слухачів і підставою одержання ними відповідних свідоцтв про прослухання 70 лекційних годин.

З нагоди закінчення семінару відбувся традиційний урочистий вечір, на який були запрошені почесні гості від громадськости, зокрема доктор Падох — колишній голова НТШ, доктор В. Шандор — відомий політичний діяч, Марта Кузьмович — директор „Рідної Школи" з Гартфорду, Конн., відома співачка Лілея Волинська. Остання під акомпаніямент піяніста Тараса Філенка чудово виконала багато українських народних та естрадних пісень. Слухачі підготовили цікаву сценічну програму, проявивши добрі творчі здібності.

Відтак учасники семінару склали подяку Українському Народному Союзові (голова Уляна Дячук), господарям Союзівки та своїм найближчим наставникам — організаторам курсів Євгенові Федоренкові і Стефанії Квасовській.

Всі залишили гостинну Союзівку з бажанням якнайповніше передати своїм учням почуте тут.

Лідія Корсун

Представники...

(Закінчення зі стор. 1)

ли нагоду спілкуватися з українцями в ЗСА.

Не причинився до нав'язання контактів з українцями також факт, що перекладачем групи була людина, яка говорила лише російською мовою, і що програма двох тижнів перевишколу була заповнена контактами з американськими неурядовими організаціями та доповідями чи гостинами у цих американських організаціях, про що писала місцева преса.

Не можна заперечити, що уфундування такої поїздки мусіло бути якнайкраще використане, тим більше, що учасників добирала американська організація „Каунтерпойнт", яка діє в Києві і вже другий рік займається вишколом неурядових українських організацій. Тим разом серед присутніх, як інформували учасники зі Львова, з якими ми мали можливість говорити, були представники „Просвіти", Союзу Українок, „Жіночої Громади", Об'єднання профспілок, „Лева", Пласту, Асоціяції Інвалідів, екологічного товариства та інших, про які годі було в короткій телефонічній розмові довідатися. Сам вишкіл тривав лише п'ять днів, а інші дні були призначені на відвідини та розмови такими з американськими організаціями як Армія Спасіння, Федерація охорони дикої природи, Фонд Сороса, Реабілітаційний Центр, Союз Споживачів Америки, Юнайтед Вей, Ротарі Клюб та інші.

Як запевнили В. Полуйко і Р. Веретка, ціла програма продумана для зміцнення зв'язків із неурядовими організаціями і вивчення, як у таких працювати, здобувати досвід, опікуватися безробітними та вміти навчити своїх членів практичного підходу до життя.

Незвичайно цікаво було розмовляти із Р. Веретком, який має здорові та реальні погляди, хоча часом і критичні, зокрема що торкається того його першого перебування в ЗСА. Він уважає, що підбір учасників групи був надто скорий та надто великий. Щоб більше скористати з такої поїздки, група повинна бути менша і мати українського перекладача. Ніяк не впливає на добре самопочуття також те, що їх уважали немов представниками третього світу і з цієї точки бачення давали їм інформації та вказівки.

Р. Веретка, заступник голови Ради об'єднання профспілок Львівщини, працює вже півроку в ЗУАДК у Львові у незвичайно потрібній ділянці як директор програми вишколу дітей вищих кляс, які є інвалідами. Їх вишколюють у різних практичних зайняттях, які можуть їм дати заробіток, а передусім почуття повновартости в спільноті. На цю виняткову програму, як відомо, ЗУАДК дає відповідні фонди і делегує із ЗСА своїх співробітників Христину Кульчицьку, Роксоляну Сіру і Христину Сеник.

Коли на закінчення нашої розмови питаюся про враження із тих коротких відвідин його ЗСА, — то коли йдеться про хоча недостатнє, але таки пізнання української громади, він висловлюється з подивом та захопленням. Не часто можна почути такі слова, а також такі здорові думки про самих себе.

— Знаєте, — каже Р. Веретка з переконанням, — нам в Україні треба вже врешті перестати скиглити, нарікати чи шукати винних, чому тепер ми так стоїмо, а не краще. Треба засукати рукави і працювати зранку до вечора.

Хотілося б, щоб таких конструктивних людей серед молодих активістів в Україні було якнайбільше.